KÜRESEL RİSKLER VE BANKALARDA SERMAYE YÖNETİMİNDE YENİ ARAYIŞLAR

Dr. C.Coşkun Küçüközmen

04 Kasım 2008, İstanbul

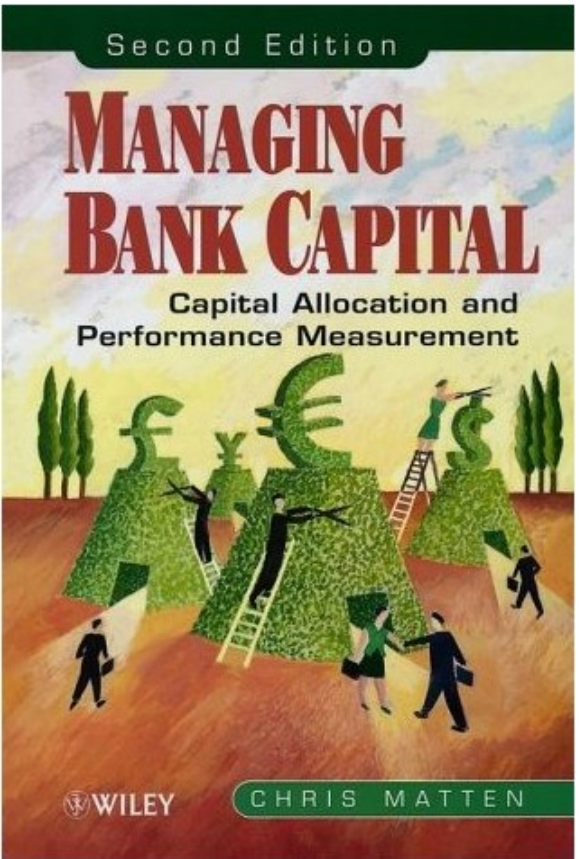

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

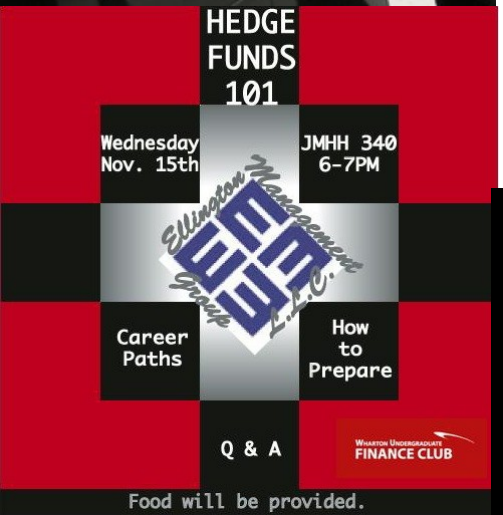

Dr. C. Coşkun Küçüközmen

TC MERKEZ BANKASI

İDARE MERKEZİ

AÇIKLAMA

Sunumda yer alan ifade ve yorumlar yazarın kendi sorumluluğunda olup ilişkili olduğu kurumları bağlamaz.

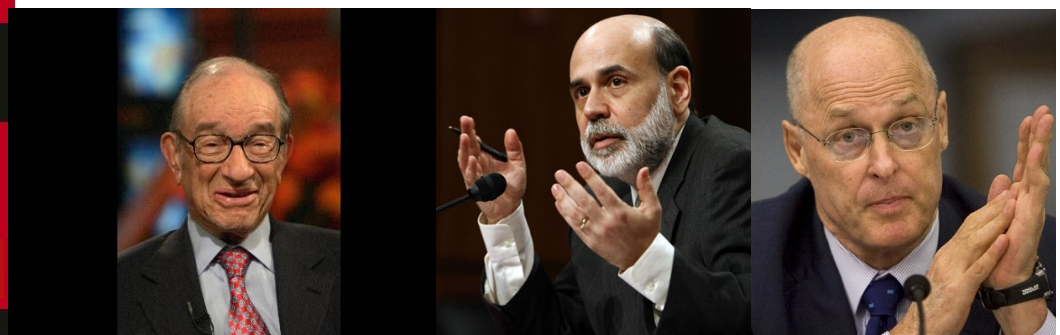

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

RİSKLER EN İYİ NASIL GÖRÜLÜR?
GERİYE BAKARAK MI, İLERİ DÖNÜK MÜ?
HANGİSİ DAHA MAKBULDÜR?

DENETİM
&
GÖZETİM

RİSKLER

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

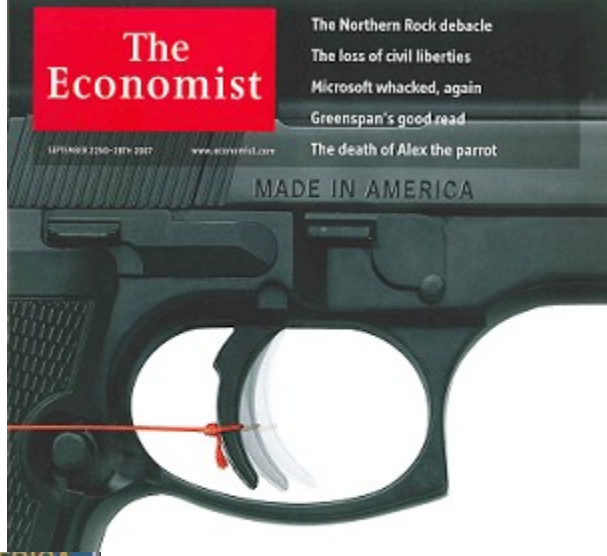

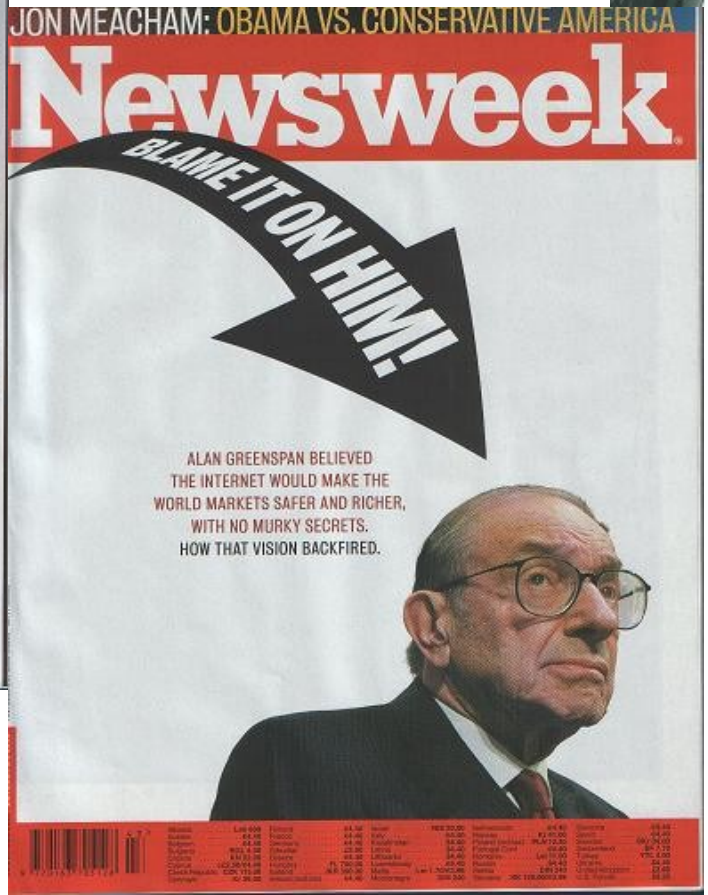

Will the credit crisis trigger a downturn?

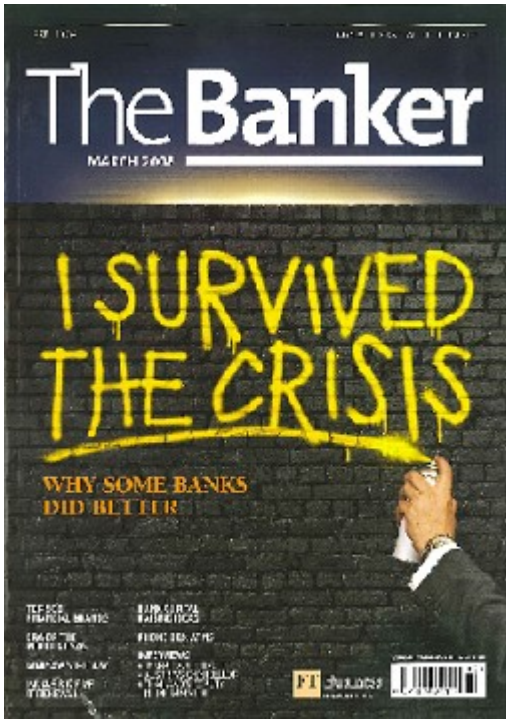

Joe Klein on Why Obama Is Ahead
Why Isn't U.S. Leadership What It Was? Because The World Has Changed
Oliver Stone's Biopic Takes on The Bush Legacy
TIME
A Sea Of Debt
The U.S. economy is sick. And don't expect it to recover anytime soon
BY BILL POWELL
Plus: How the financial shock waves are hitting China, Turkey and Dubai

Lehman Brothers
WALL ST CRUMBLES

FINANCIAL TIME
SVENSKA DAGBLADET
THE WALL STREET JOURNAL.
EUROPE
Forgeard's grip at EA slips amid Airbus

CNBC

BBC NEWS

CNN

Race Is Not The Key to the U.S. Election
Fear Vs. Greed: How Bad Could The Markets Get?
Leo Joins On Terror
TIME
London's Sinking
Why the global economic crisis threatens to overwhelm Europe's financial capital
BY PETER GUMBEL

Bloomberg
TELEVISION

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

SORU:

Riskler nasıl ortaya çıkar? Bunlar nasıl ölçülmelidir?

Öncelikle finansal risklerin karmaşık lisanına dikkat!

Teoriler de dikkat! Çoğu son derece makul, mantıklı ve anlaşılabilir varsayımlar içeriyor. Ancak uygulamada mutlaka bir iskonto faktörü gereklidir (Örn. Basel'in çarpım faktörü- multiplication factor...)

Veriye dikkat! Zamanında, güvenilir, doğru ve analiz edilmeye müsait mi?

Her bir hesaplama/tahmin sürecinden sonra çıkacak sonuçları beklentilerinizle kaşılaştırın ve anomalileri not edip tartışın.

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN DİĞER FAKTÖRLER

- Elde edilen bilgi ve bulguları hemen uygulamaya geçirmeyin, **düzeltmeler** ve **ayarlamalar** yapmak gerekebilir (duru bilanço)
- **Risklerin** hesaplanması kadar **azaltımı** (mitigation) ve **yönetimi** de önemlidir. Asıl **hata** buralarda yapılmaktadır.
- Beklenmedik şekilde ortaya çıkabilecek **spesifik** ya da **sistemik** riskler ve bunların giderilmesi tahminizin ötesinde bir maliyetle karşılaşmanıza neden olabilir.

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN DİĞER FAKTÖRLER

- **Bankalar farklı risk profillerine sahip olmasına rağmen genellikle benzer şekilde sermye düzenlemelerine tabidirler. Basel-II ile bu gri alan bir nebze olsun giderilmeye çalışılmıştır (Pillar-2).**
- **Değişimin ve değişikliklerin farkında olun: Bir banka nedir ve ne iş yapar olgusu dinamik bir görünüm arz etmektedir. Gerek ürün gerek işlem bazında artan bir çeşitlilik ve değişim piyasalarda hüküm sürmektedir!**

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

Bankalar niçin sermaye tutar?

2. Bankanın faaliyetini sürdürebilmesi ve gerçekleştireceği işlemler neticesinde kar elde edebilmesi için
3. Denetim otoriteleri tarafından şart koşulduğu için (bu bağlamda tüm kamu girişimleri düzenleme yoluyla sermaye artırımını zorlamaktan ziyade daha çok sistemin sağlıklı ve güven içinde çalışmasını sağlamak içindir)
4. Risk yönetimi koşullarına uygunluk için (volatilite ve modelleme)
5. Hissedar güveni/gereksinimi için
6. Piyasaların beklentisini karşılamak için

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

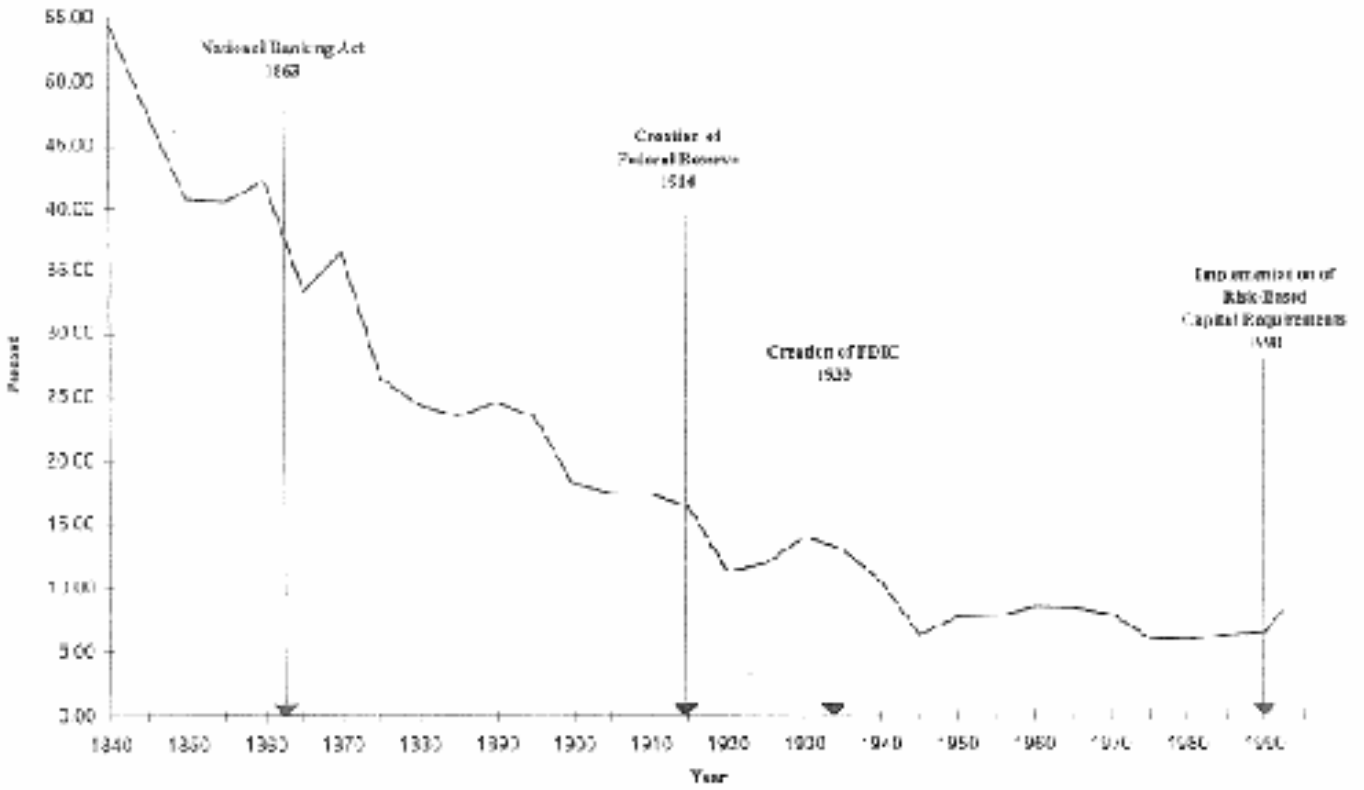

Fig. 1. Equity as a percent of assets, 1840–1993 for U.S. commercial banks. (Ratio of aggregate dollar value of bank book equity to aggregate dollar value of bank book assets.)
Source: Statistical Abstracts through 1970, Report of Condition and Income thereafter

History of risk-based capital adequacy in the US
Source: Berger et al. (1995)

Vak'a Analizi:
Northern Rock

- Ocak 2007: Northern Rock CEO Adam Applegarth hissedarlara müjdeyi verdi.
- Basel-II uygulaması neticesinde gereğinden fazla sermaye tutulduğu, bu hususun iyi değerlendirildiği ve hissedarlara çok büyük miktarda *özel* bir temettü verileceği.....
- Yoruma gerek yok ana Businessweek diyor ki "it was a striking example of how badly banks can misjudge their own risks-and the danger for regulators of relying too heavily on those judgments" HATA KİMDEYSE (DEVLET) İŞ BAŞINA MI?

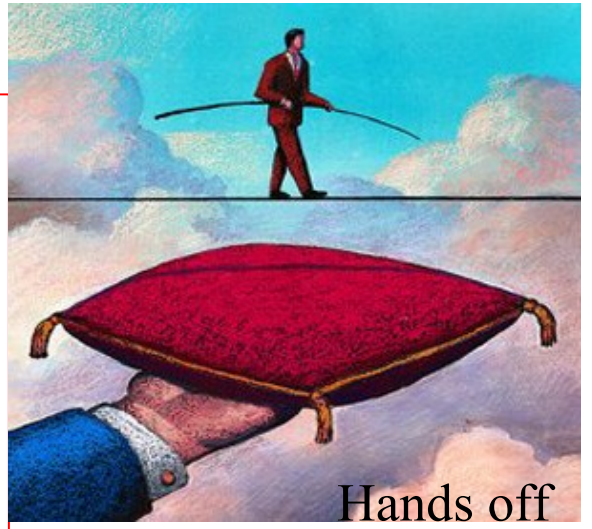

DEVLET KURTARMA PAKETLERİ

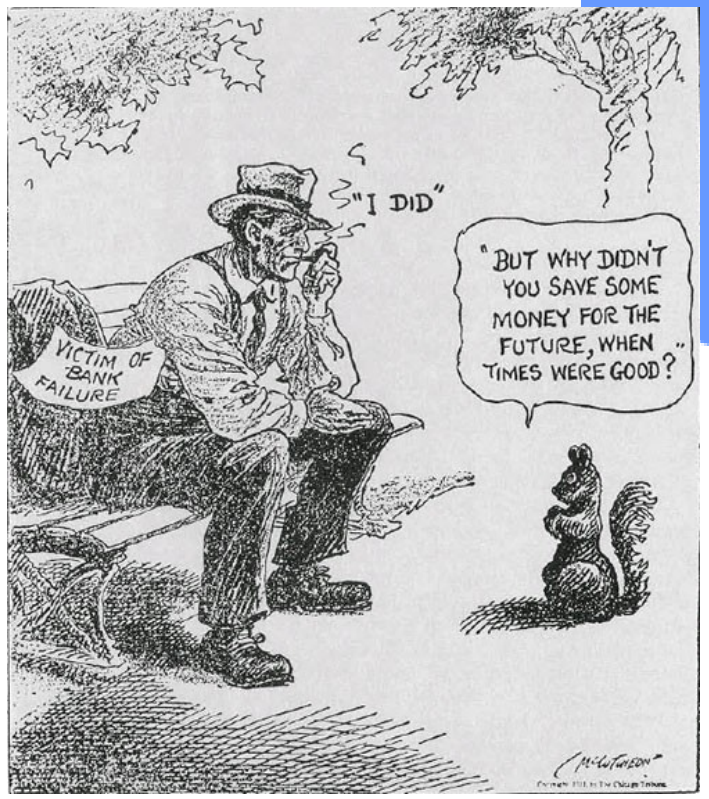

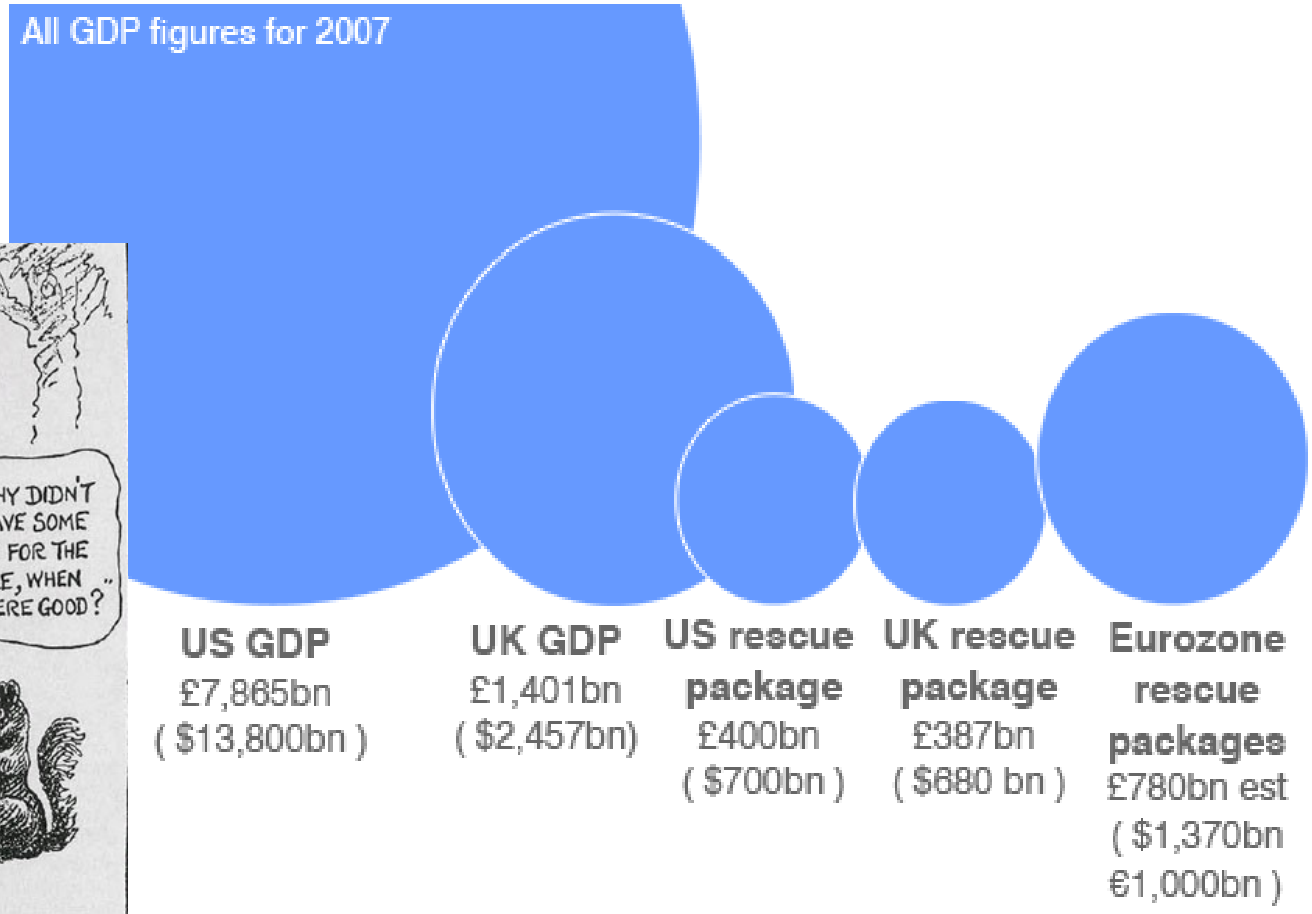

ABD/İNGİLİZ BANKALARINDA SON DURUM

Bank	Date	Status	Website
Fannie Mae	07 Sep	Nationalised	Fannie Mae
Freddie Mac	07 Sep	Nationalised	Freddie Mac
Lehman Bros	15 Sep	Collapsed	Lehman Bros
Merrill Lynch	15 Sep	Taken over	Merrill Lynch
AIG	16 Sep	Part-nationalised	AIG
HBOS	17 Sep	Taken over	HBOS
WaMu	25 Sep	Collapsed and sold	WaMu
Fortis	28 Sep	Nationalised	Fortis
Bradford & Bingley	29 Sep	Nationalised	Bradford & Bingley
Wachovia	29 Sep	Taken over	Wachovia
Glitnir	29 Sep	Nationalised	Glitnir
Hypo Real Estate	06 Oct	Rescue package	Hypo Real Estate
RBS	13 Oct	Part-nationalised	RBS
Lloyds TSB	13 Oct	Part-nationalised	Lloyds TSB

ABD/İNGİLİZ BANKALARINDA SON DURUM

Much of the current crisis has been caused by the banks' unwillingness to lend to each other,
so the UK government has come up with a plan
to inject billions of pounds in capital and to guarantee loans in the hope that lending will resume.

ABD/İNGİLİZ BANKALARINDA SON DURUM

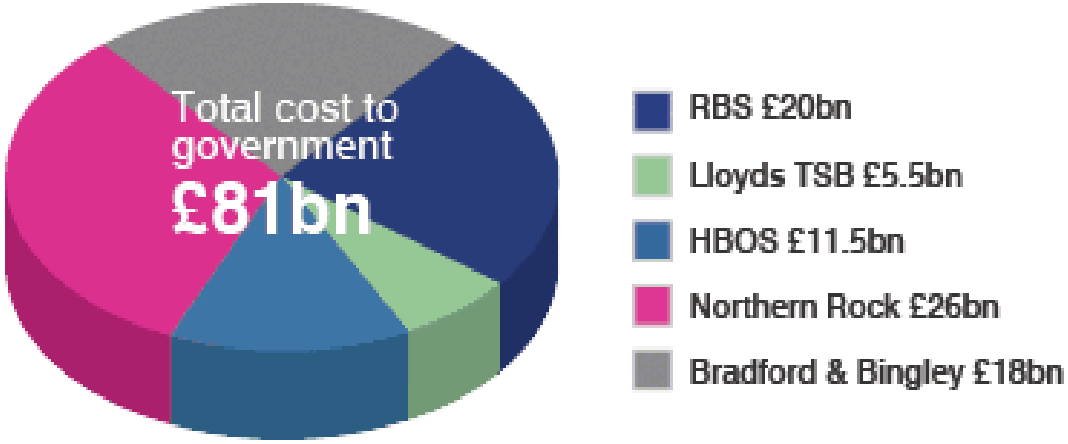

Devletleştirme: Devlet kapitalizminin yeniden doğuşu – Big Bang

WHAT ELSE CAN £81 BILLION BUY YOU IN THE UK?

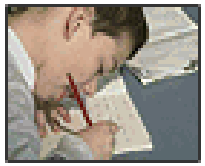

Almost **ONE** year's education budget (£82bn)

374,000 houses (at average price £219,262)

NINETEEN Heathrow Terminal Fives (£4.3bn)

4.8 MILLION family cars (Vauxhall Zafira 1.8)

Banks: Market Cap

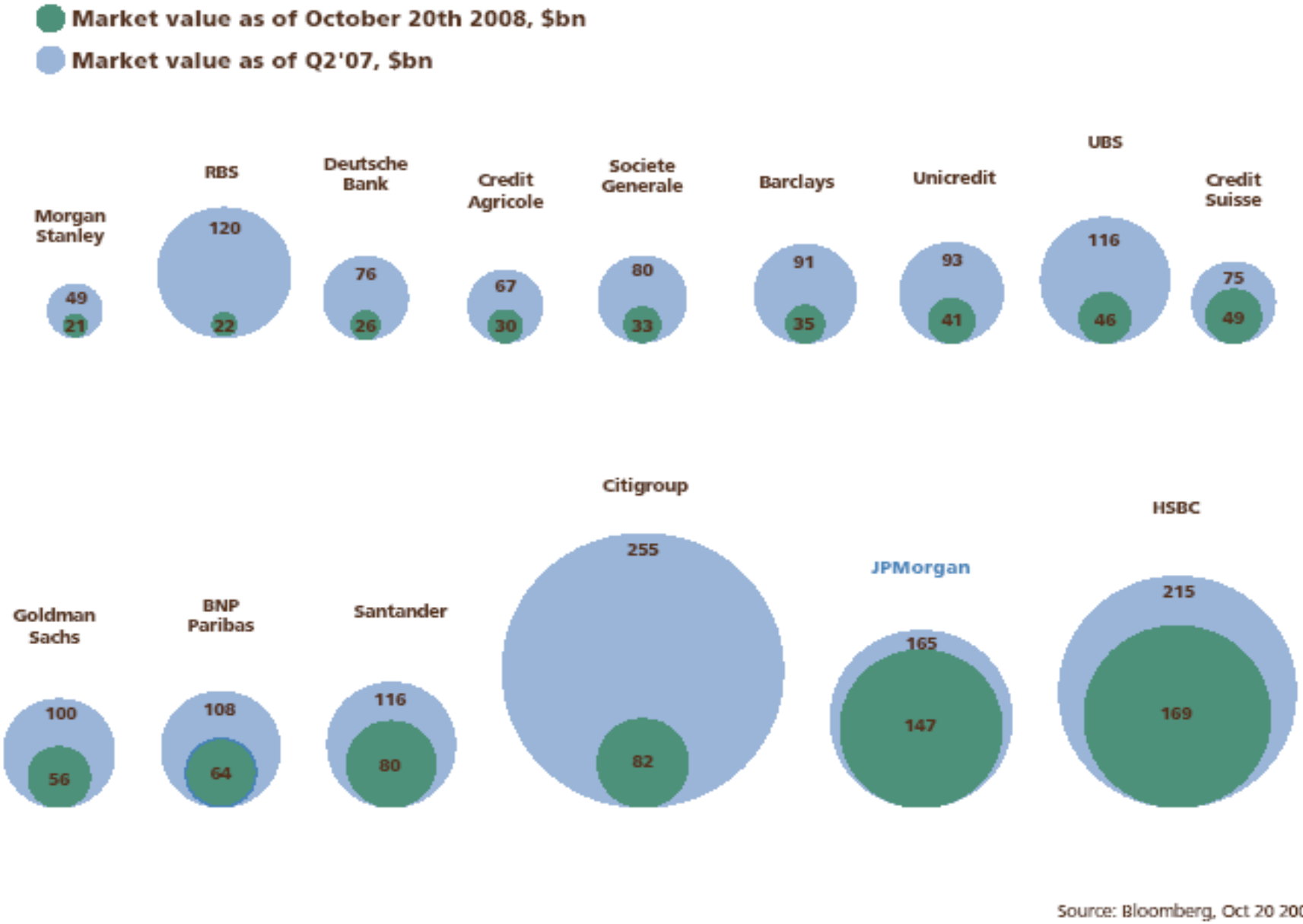

Source: Bloomberg, Oct 20 2008

KİM NE KADAR ZARAR ETTİ...?

Subprime losses by bank

Company	Total writedowns and credit losses since Jan 2007 ($bn)
Citigroup	54.6
Merrill Lynch	46.1
UBS	38.2
HSBC	19.5
IKB Deutsche	16.2
Bank of America	16
Royal Bank of Scotland	15.6
Morgan Stanley	14.4
Wachovia	13.7
JPMorgan Chase	12.8
Wells Fargo	10
Credit Suisse	9.8
Washington Mutual	9.3
Crédit Agricole	8.4
Lehman Brothers	8.2
Deutsche Bank	7.8
HBOS	7.1
Bayerische Landesbank	6.8
Other European banks	6.8
Fortis	6.8
Canadian Imperial Bank of Commerce	6.6
Barclays	6.5
Société Générale	6.4
ING Groep	6.1
Mizuho Financial Group	6.1
Worldwide	447.3
Source: Bloomberg (As of July 18, 2008)	

İŞTEN ÇIKARMALAR, VARLIK DEĞERİNDEKİ AZALMA ve KREDİ KAYIPLARI, SERMAYE ENJEKSİYONU

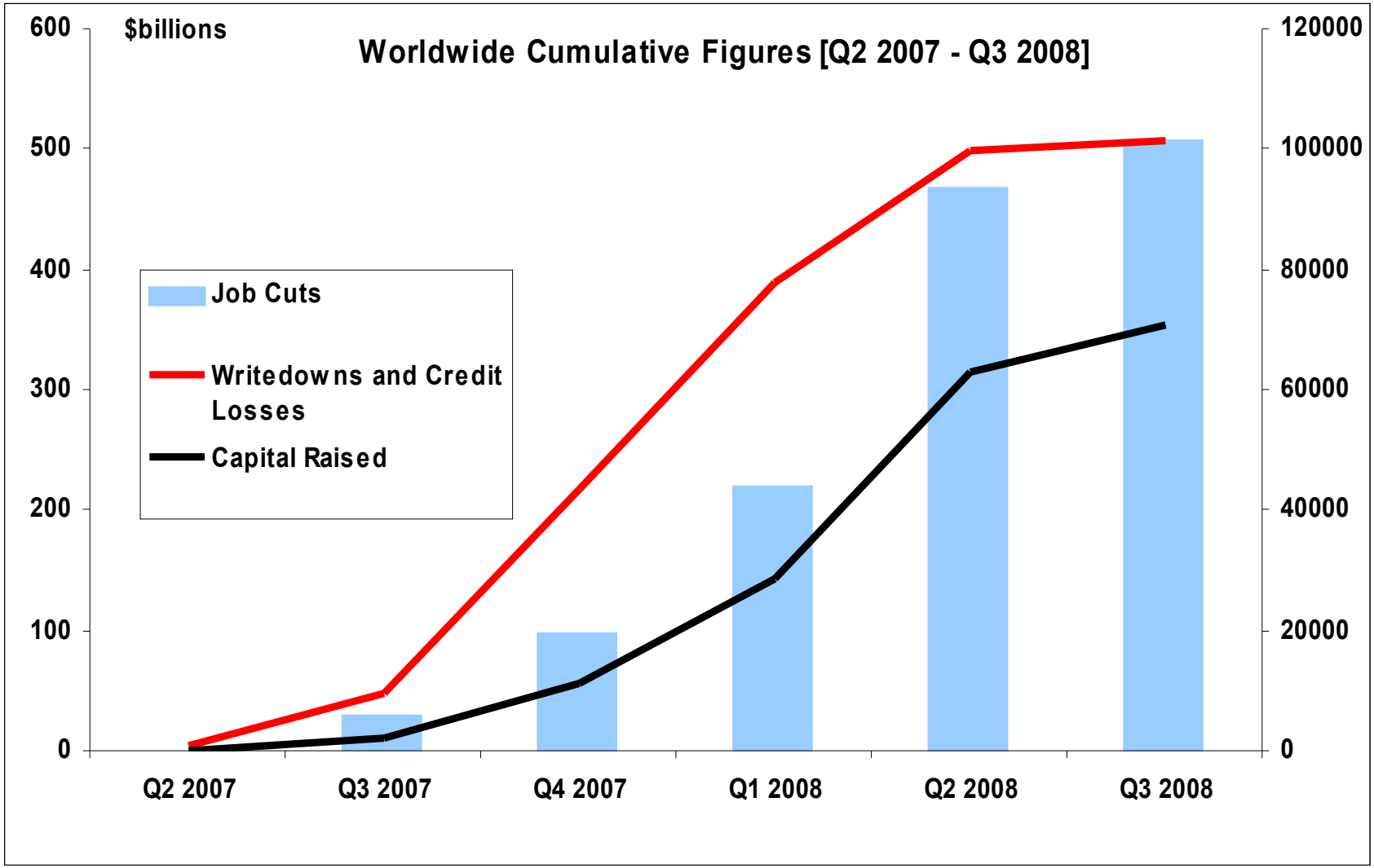

VARLIK DEĞERİNDEKİ AZALMA ve KREDİ KAYIPLARI, SERMAYE ENJEKSİYONU (BANKA BAZINDA)

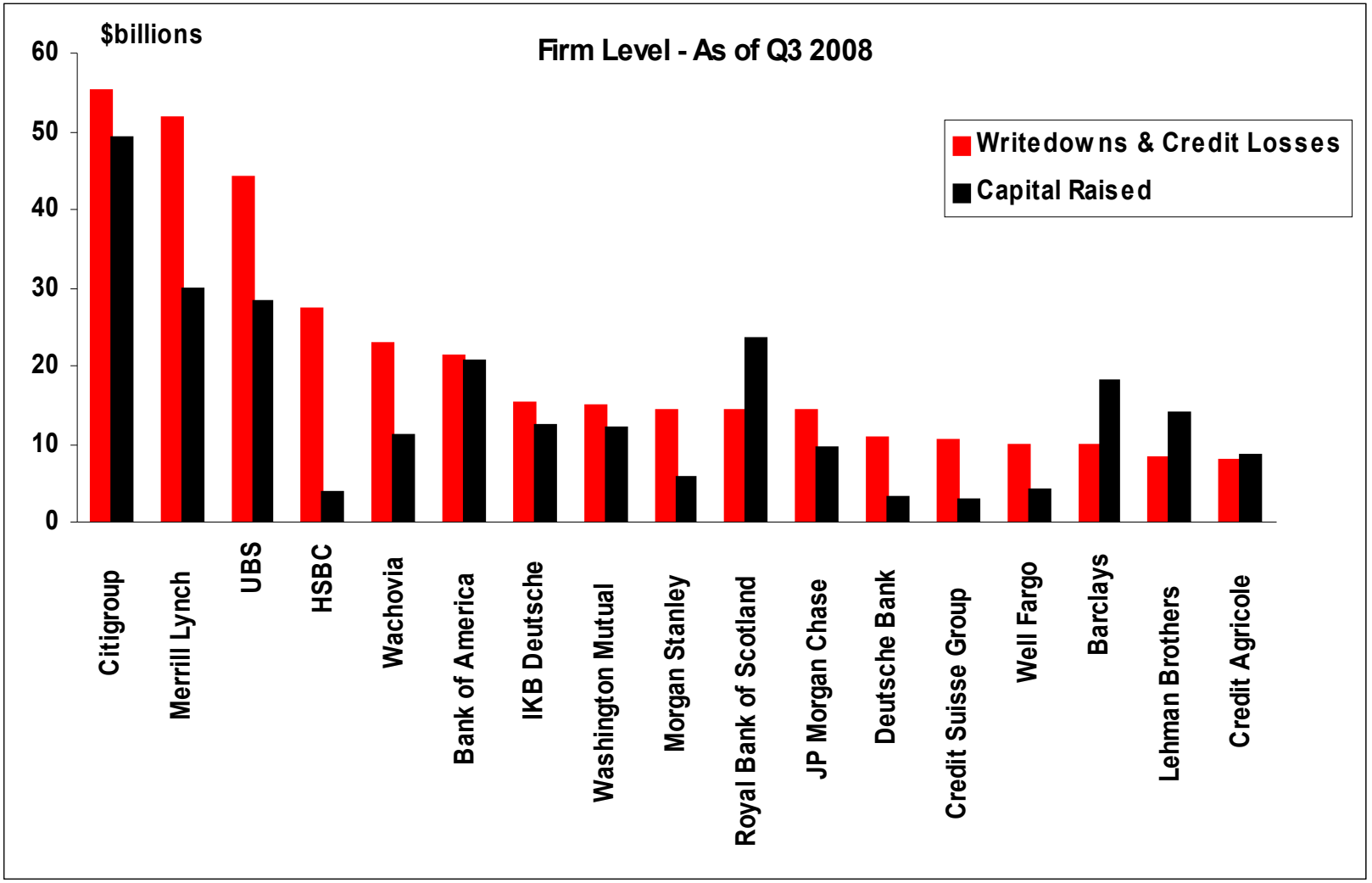

VARLIK DEĞERİNDEKİ AZALMA ve KREDİ KAYIPLARI, SERMAYE ENJEKSİYONU (ÜLKE/BÖLGE BAZINDA)

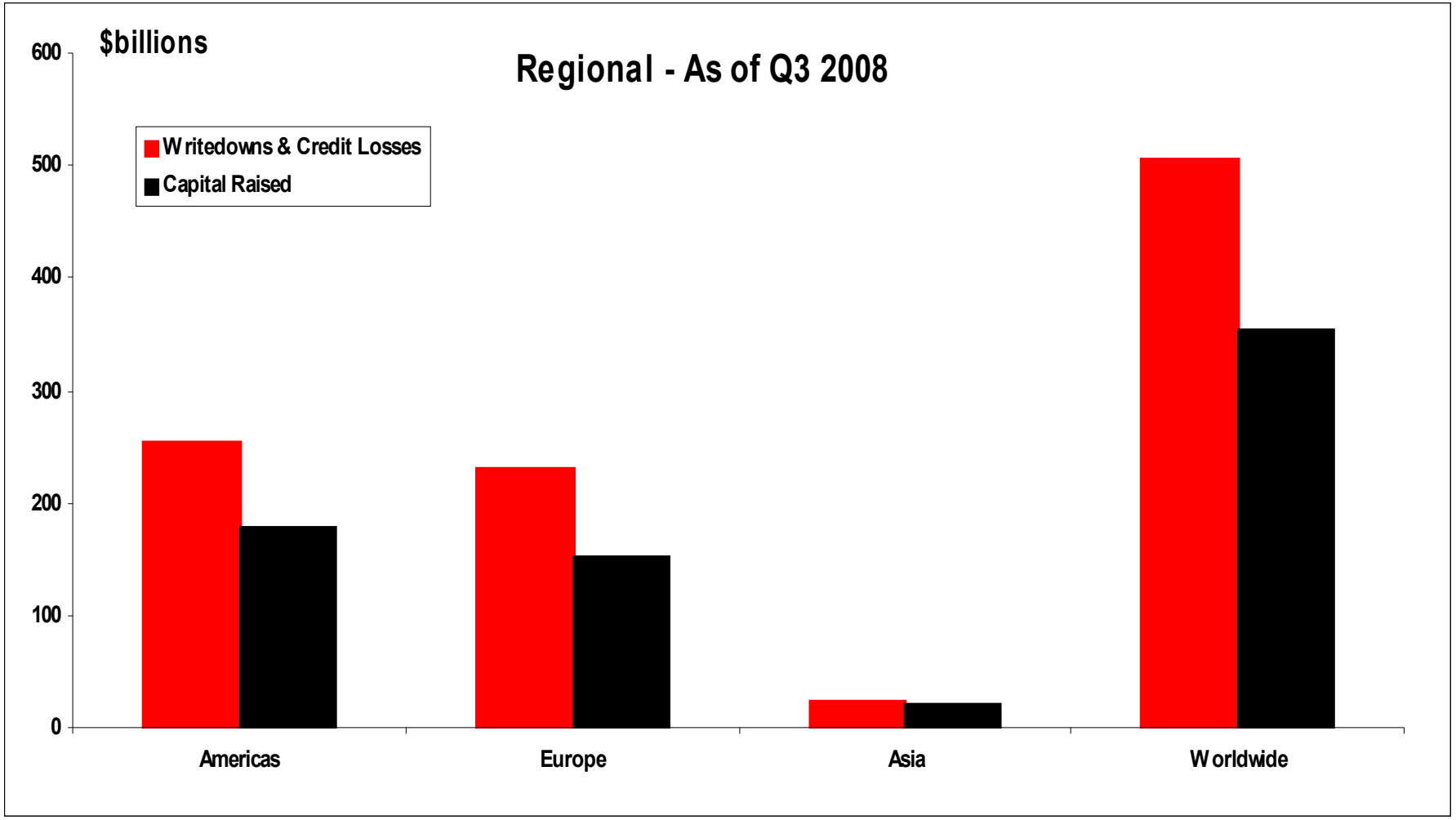

Davranışları ve finansal yapıyı değiştiren hatalar ve tepkiler

"Hata"	Davranış (TEPKİ)	
	Endüstri	**Devlet/Hükümet**
• Gevşek kredi düzenlemesi	Daha sıkı standartlar	Daha sıkı düzenleme
• Yüksek kaldıraç	Daha az kaldıraç	Yüksek Sermaye
• MB'lerin likidite kontrol sorunu	Nakitte kalma	Daha fazla teminat, vade uyuşmazlığına ve borç vermeye özen
• Basel-II'nin etkisi ve MTM		MTM'nin yumuşatılması
• Başka Lehman'lar olmasın	İşlem durdurma	Yarı-devletleştirme
• Borçların önceliği (seniority)?	Bankalara borç verme yok	Teminat kontrolü

Sistemdeki kaldıraç imkanları ürünlerin nasıl fonlandığının bir fonksiyonu haline gelmiştir

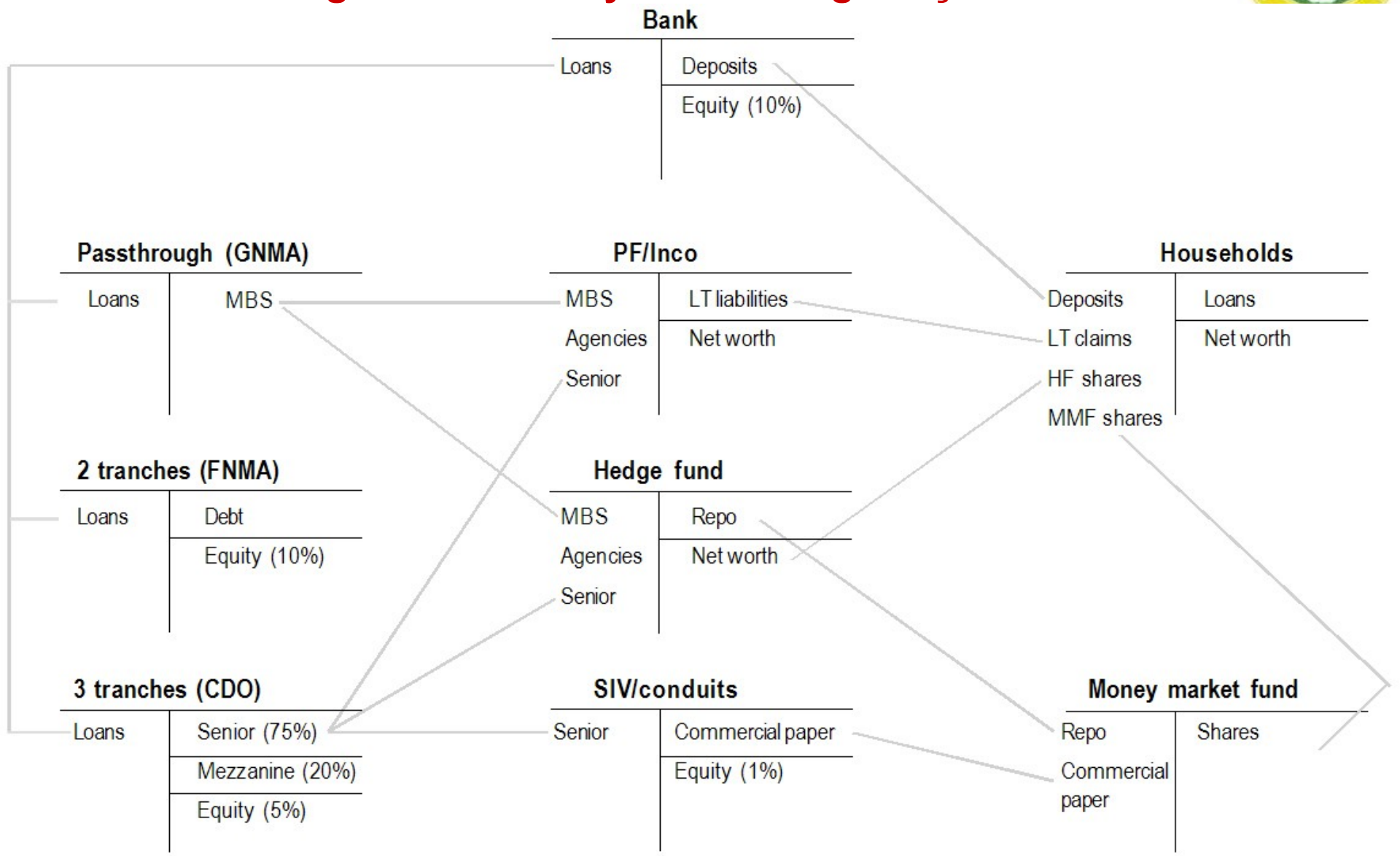

Gölge Bankacılık Sistemi
Herve Hannoun, BIS Genel Müdür Yardımcısı, 8-9 Mayıs 2008: Policy Lessons from the recent financial turmoil

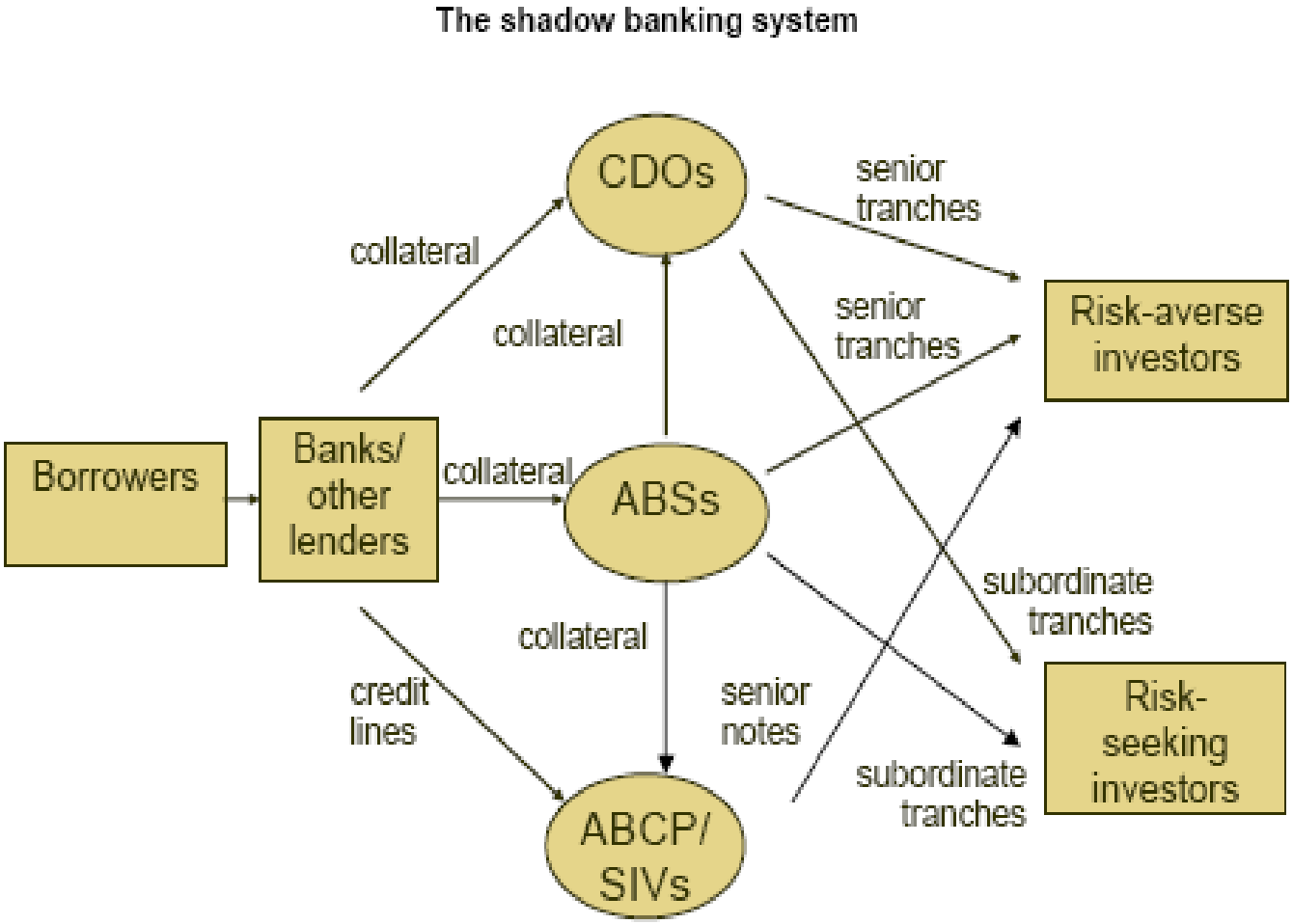

Gölge Bankacılık Sistemi
Herve Hannoun, BIS Genel Müdür Yardımcısı, 8-9 Mayıs 2008
Policy Lessons from the recent financial turmoil

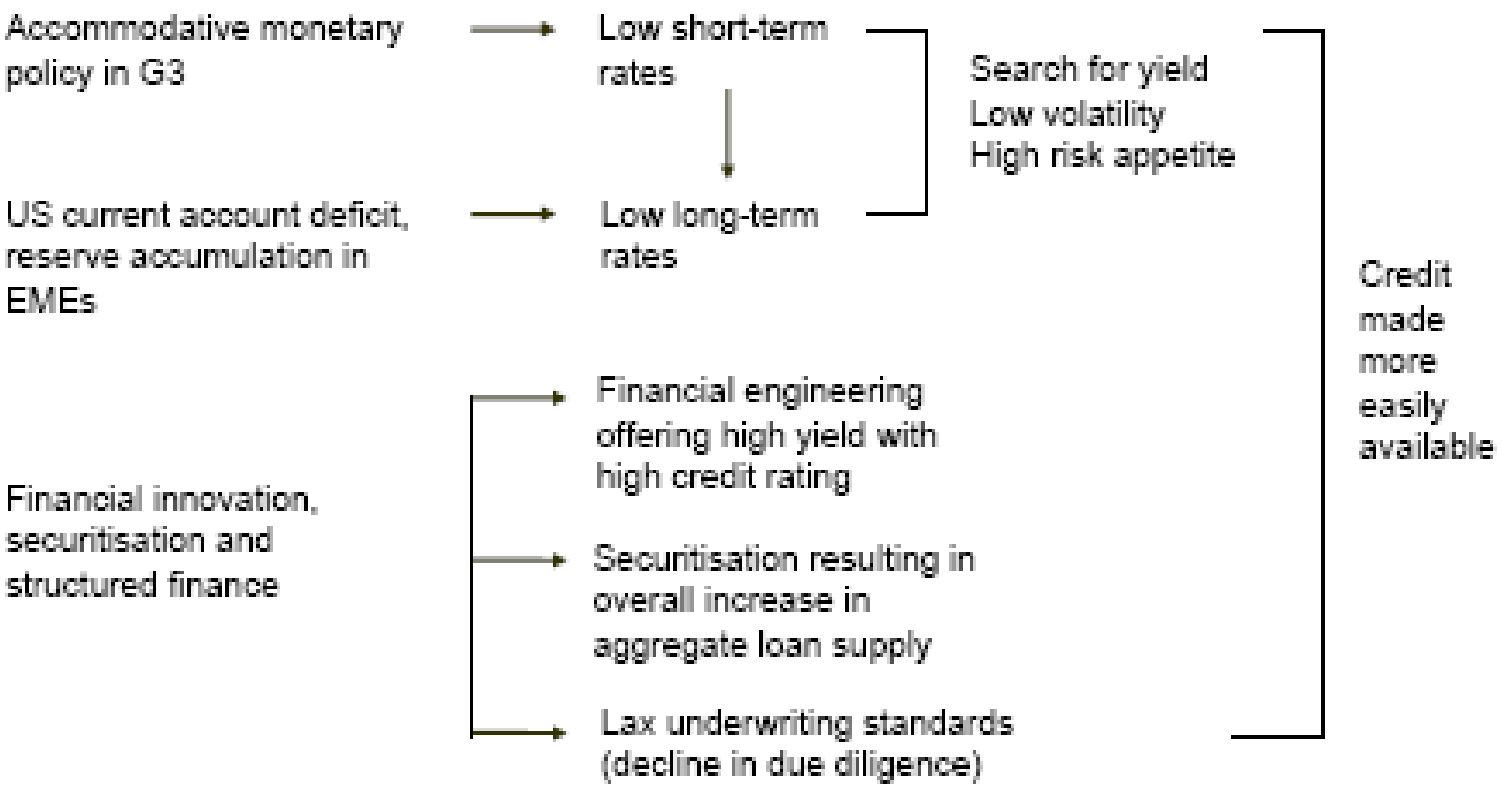

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

Riske Dayalı Sermaye: Türkiye

Tarih	Resmi Gazete Nu.	Başlık
26/10/1989	20324	Tebliğ No:6
01/04/1993	21539	Tebliğ No:8 (6 Numaralı Tebliğ'de Değişiklik)
09/02/1995	22197	Tebliğ No:12
30/06/1998	23388-Mük	Bankaların Sermaye Yeterliliklerinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ
21/12/1999	23913-Mük	Bankaların Sermaye Yeterliliklerinin Konsolide Bazda Ölçülmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğ
10/02/2001	24314	Bankaların Sermaye Yeterliliklerinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik (PİYASA RİSKİ)
31/01/2002	24657	Bankaların Sermaye Yeterliliklerinin Ölçülmesi ve Değerlendirilmesine İlişkin Yönetmelik (Değişiklik)

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

1993-2004

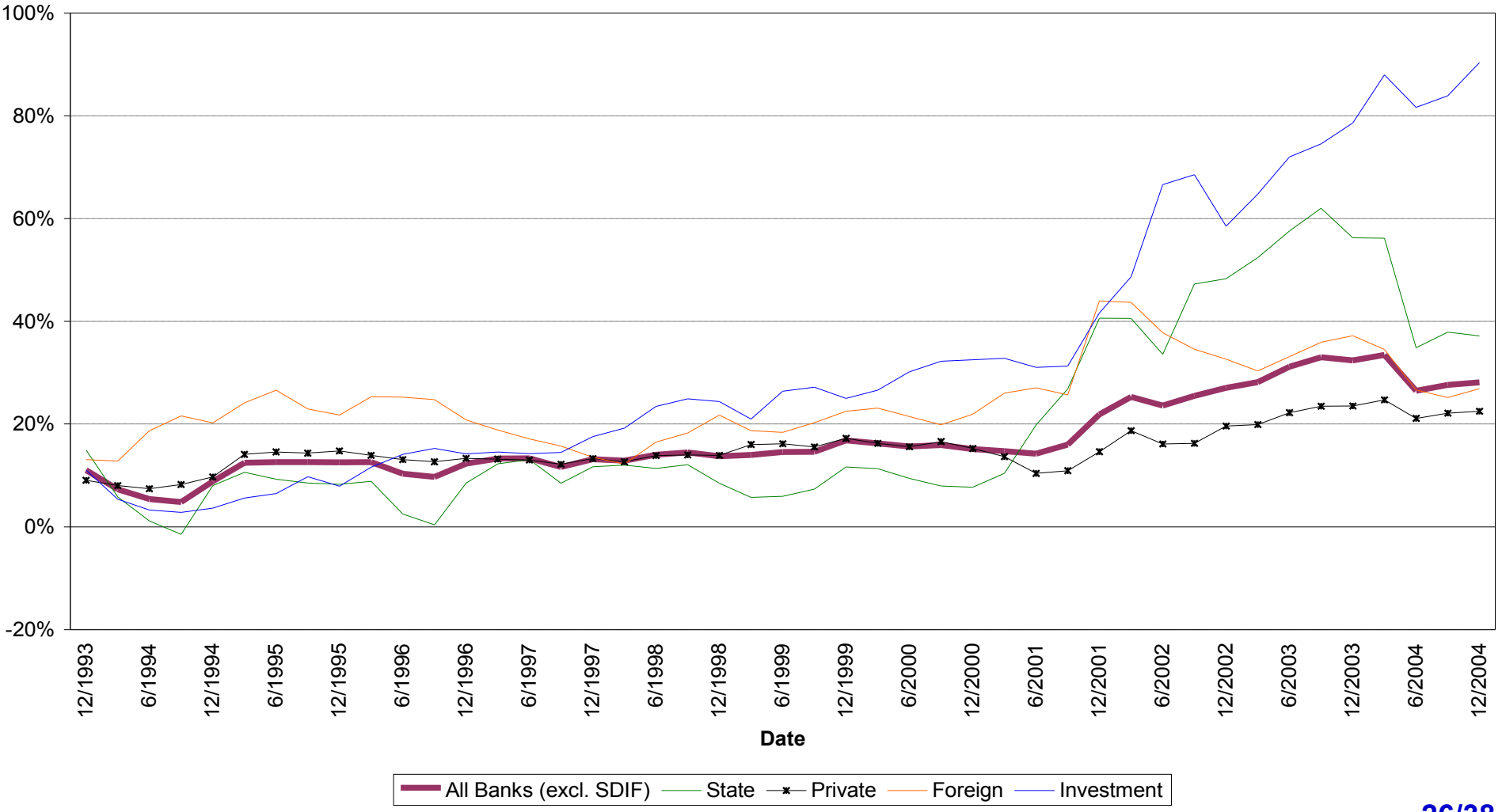

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

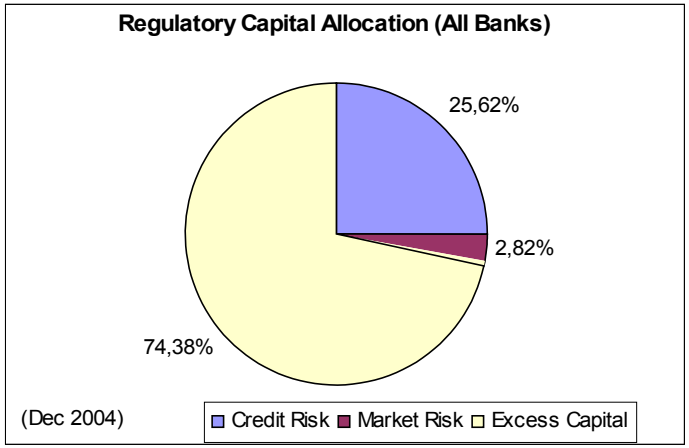

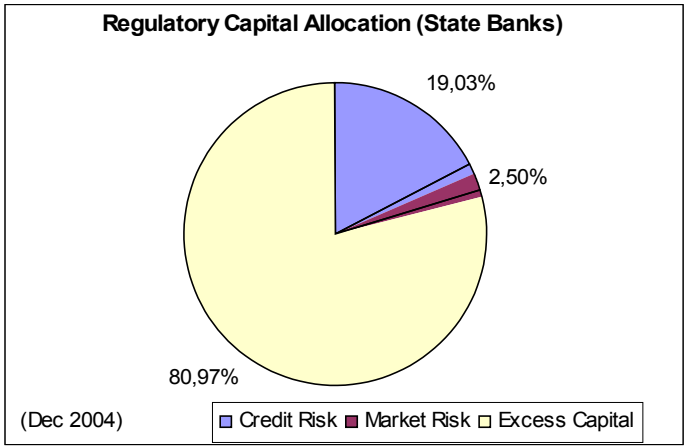

12/2004

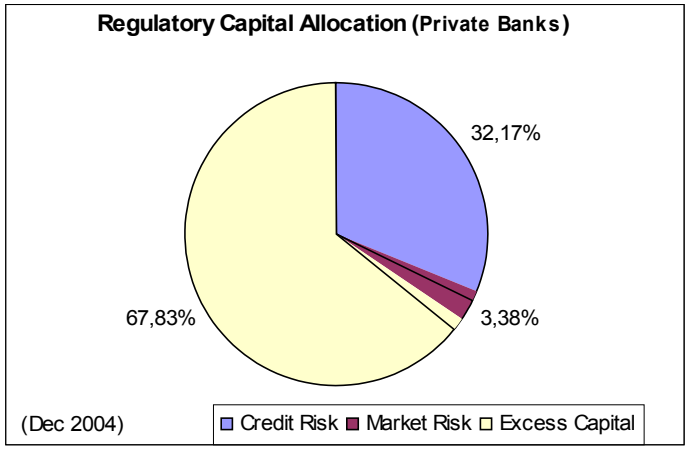

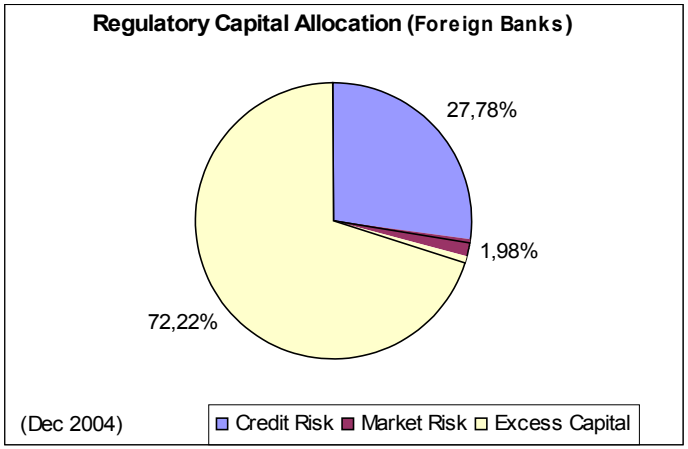

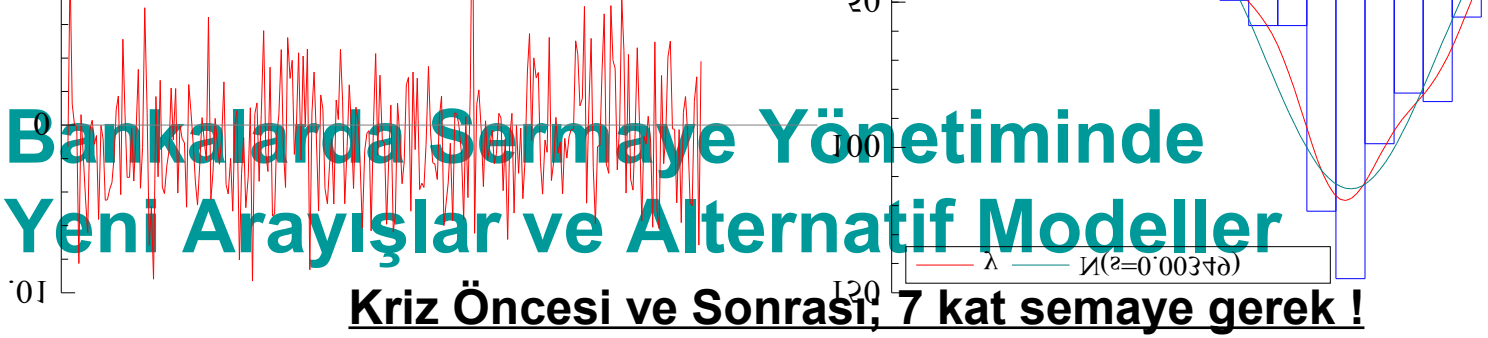

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

Kriz Öncesi ve Sonrası, 7 kat semaye gerek !

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

Basel, Küreselleşme ve Yeni Eğilimler

- Gelişen ve gelişmekte olan ülke ayrımı giderek erozyona uğramakta
- Risk ağırlıkları sorgulanmakta
- Derecelendirme kuruluşları ve derecelendirme yöntemleri daha çok sorgulanmak
- Modeller giderek daha anlaşılmaz hale gelmekte ve başlı bşına bir *yanıltma* aracı olarak kullanılmakta (AAA derecesine sahip bir bankanın 6 ay içinde batması başka nasıl açıklanabilir?)
- Özel ürün ve işlemlere dair veriler hep belli bankaların tekelinde!

A WORD OF CAUTION

"Regulatory strategies that make sense for industrial countries may not be transferable, unchanged, to developing countries.

(…)

An unchanged transfer of the Basel framework to developing countries is economically inappropriate and politically infeasible"

(Kane, 1995).

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

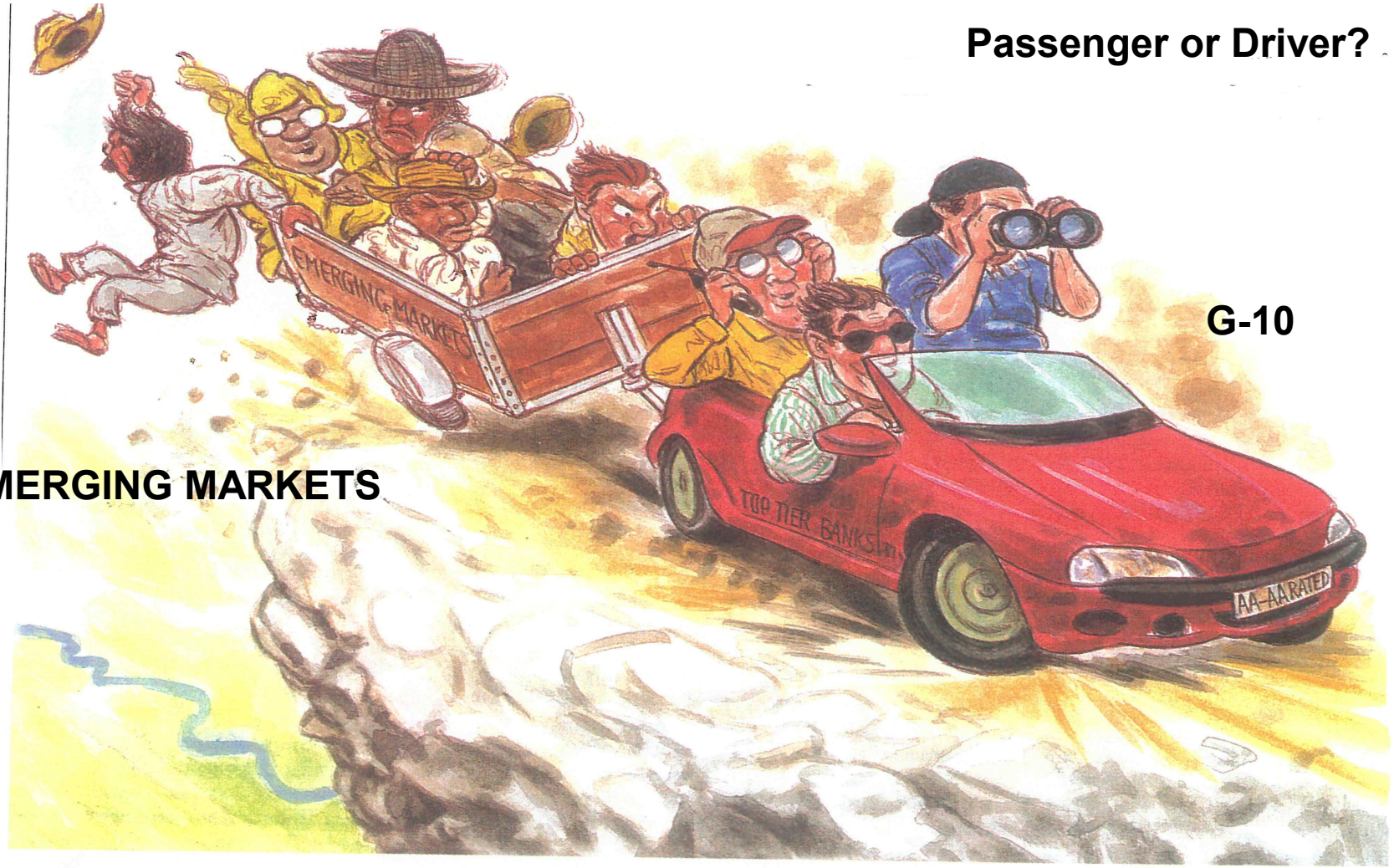

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

- The Economist, October 4,1997

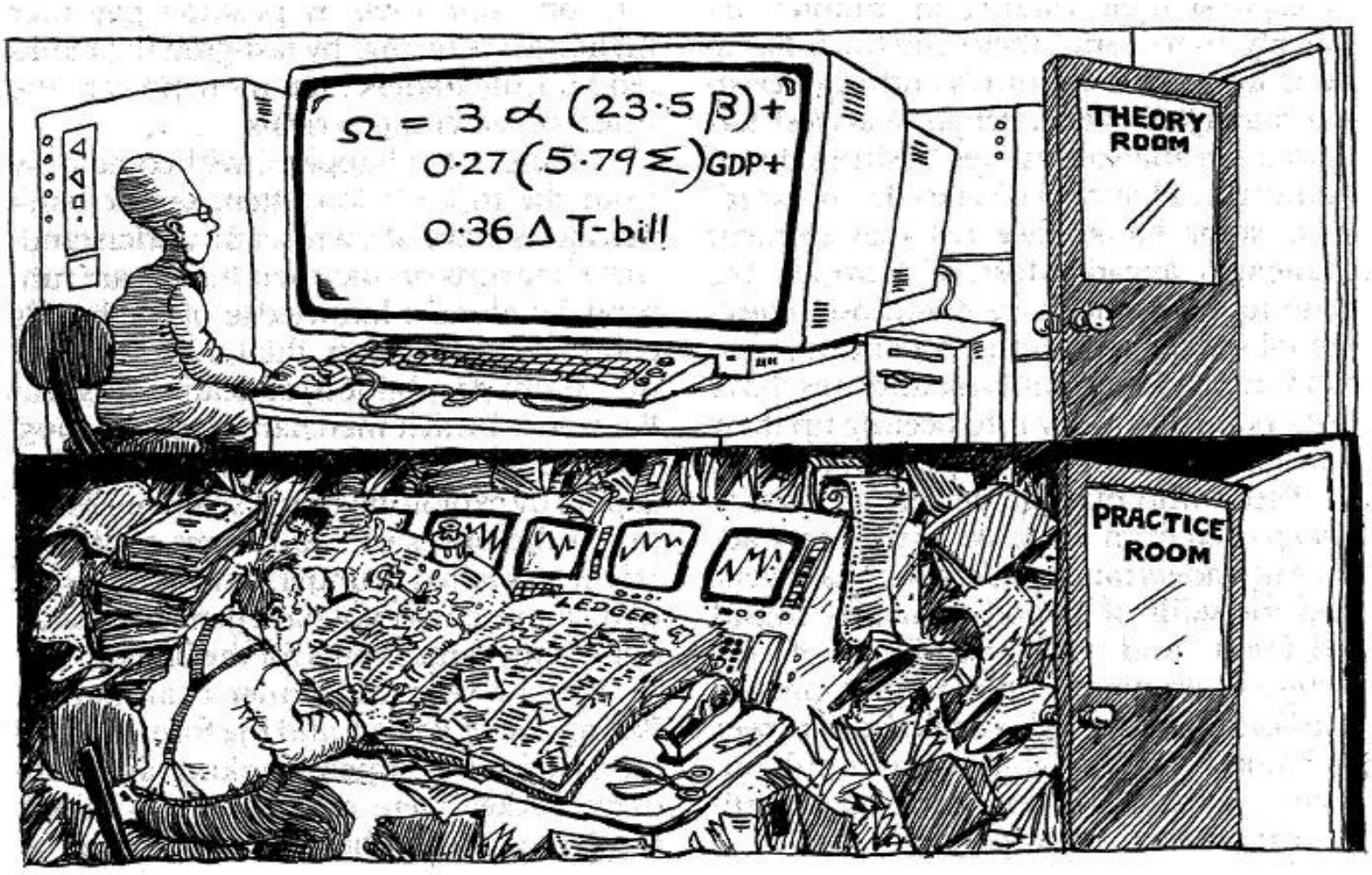

Bulaşıcı Açgözlülük

An infectious greed seemed to grip much of our business community.

Too many corporate executives sought ways to "harvest" some of those stock market gains.

As a result, the highly desirable spread of shareholding and options among business managers **perversely created incentives to artificially inflate reported earnings in order to keep stock prices high and rising**..... and, consequently, they failed to properly align the long-term interests of shareholders and managers, the paradigm so essential for effective corporate governance. …..

It is **not** that humans have become any more greedy than in generations past. It is that the avenues to express greed had grown so enormously.

A.G. Böyle bir açıklama yapsaydı sizce nasıl olurdu?

Testimony of Chairman Alan Greenspan *Federal Reserve Board's semiannual monetary policy report to the Congress* Before the Committee on Banking, Housing, and Urban Affairs, U.S. Senate July 16, 2002

Greenspan: Özür diliyorum, hatalıyım, piyasaları Yanlış ANLAMIŞIM ☺

Greenspan'ın "I made a mistake" açıklamasından sonra kendimi yandaki karikatürde yer alan *papaz* gibi hissettim.

Acaba Greenspan bile Piyasaları *yanlış* anlamışsa "ben burada ne yapıyorum" diye kendime sormadım değil doğrusu...

Siz sormadan ben sorayım...

Papaz "piyasa mağduru", imam "devlet kapitalizmi (sosyalist)" oluyorsa uzaylı din kardeşimiz kim oluyor bu durumda?

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

REFERENCES

- **Berger, Herring Szegö (1995).** "The role of capital in financial institutions, *J of Banking and Finance*, V.19, p.393-430.
- **Kane, E.J. (1995).** "Difficulties of transferring risk-based capital requirements to developing countries, *Pacific-Basin Finance Journal*, V.3, p.193-216.
- **Maisel, S.J. (1981).** *Risk and Capital Adequacy in Commercial Banks*, The University of Chicago Press.
- **Meyer, L.H. (1998)** "Increasing Global Financial Integrity: The Roles of Market discipline, Regulation and Supervision" Cato Institute, Washington DC.

REFERENCES

- **Powell and Balzarotti (1997).** "Capital requirements for Latin American Banks in relation to their market risks: The relevance of the Basle 1996 Amendment to Latin America", IADB, WP Green Series #347.
- **Yılmaz, M.K. (1997).** Capital Adequacy in Banking: An Assessment of Turkish Banking, unpublished thesis (in Turkish), Treasury.

Bankalarda Sermaye Yönetiminde Yeni Arayışlar ve Alternatif Modeller

"We offer a money-back guarantee, assuming we have the money."

"I've thought about re-entering the housing market, but at the moment, I'm comfortable living in my car."

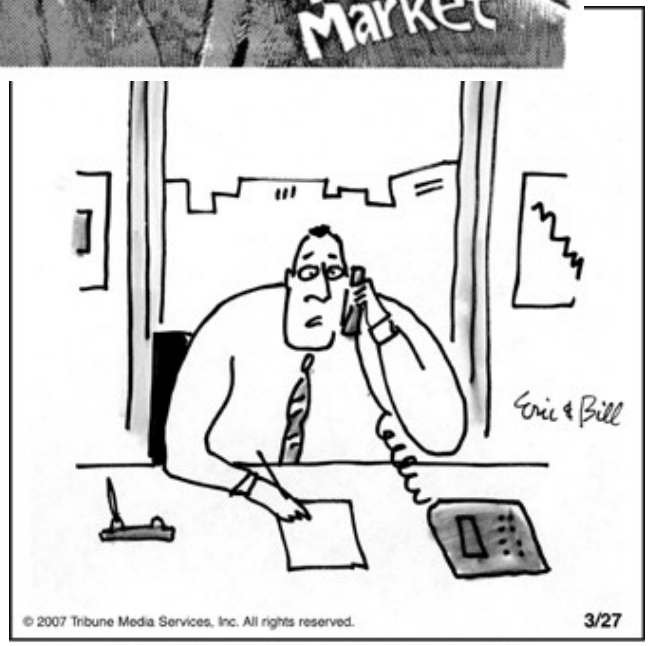

"I know nothing about the subject, but I'm happy to give you my expert opinion."